

OBSAH

Poděkování	9
Úvod	11
Kapitola 1 – Pár užitečných rad, které vám pomohou k lepším fotografiím vašich dětí	16
Začněte u správného vybavení	18
Ideální je digitální zrcadlovka	18
Jaký objektiv?	21
Lepší kompakt v ruce nežli zrcadlovka ve skříni	24
Mějte fotoaparát stále po ruce	25
Zachyťte události všedního dne	25
Fotografování dětí vyžaduje pohotovost a rychlost	26
Nečekejte, že každý snímek bude skvělý	27
Důležitá je pestrost	31
Celek a detail	32
Různé úhly pohledu	33
Nebojte se experimentovat	34
V jednoduchosti je krása	37
Soustřeďte pozornost na to hlavní a odstraňte ze záběru vše, co ruší	37
Jak se vypořádat s příliš složitým pozadím	39
Naučte se používat pár základních pravidel kompozice	41
Zlatý řez	43
Směr pohybu nebo pohledu a prostor na snímku	43
Linie a křivky	44
Nežádoucí splývání objektů	46
Některá další užitečná pravidla	48
Pravidla jsou od toho, aby se porušovala	49
Fotografujte děti z úrovně jejich očí	50
Zoom není náhražkou za nohy	52

Věnujte pozornost správné expozici	53
Nespoléhejte se plně na automatiku, nedokáže číst vaše myšlenky	54
Pozor na příliš světlá a příliš tmavá místa	56
Snažte se vnímat světlo	58
Vypněte blesk, ničí světelnou atmosféru	61
Když už blesk musíte použít, snažte se světlo rozptýlit odrazem	62
Vyplňte bleskem stíny	63
Kapitola 2 – Jak přimět děti ke spolupráci?	64
Zvolte taktiku přiměřenou věku dítěte	66
Neříkejte „Řekni sýr!“	70
Zjednejte si asistenty	71
Používejte rekvizity	73
Připravte si vše předem, nenechte děti čekat	76
Zkoordinujte fotografování s denním režimem dětí	76
Budte nenápadní, nerušte akci	77
Postarejte se o zábavu a odvedte pozornost od fotografování	79
Nechte děti seznámit s fotoaparátem	79
Ukažte dětem náhled na LCD a fotky	80
Kapitola 3 – Hlavní náměty při fotografování dětí	82
Portrét	84
Zajímavé detaily	88
Vztah k jiným osobám	91
Rodiče, prarodiče a další dospělí	91
Sourozenci a kamarádi	92
Nejen lidé, ale i zvířata	94

Typické činnosti v typickém prostředí	97
Doma	97
Venku	99
Podívejte se, co všechno umím!	101
Malí pomocníci	103
Události během roku	103
Narozeniny	103
Vánoce a další svátky	104
Výlety a dovolené	108
Akce pro děti a rodiče: besídky, karnevaly, dětské dny, ...	109
Sportovní akce	112
Momentky zachycující neopakovatelné okamžiky	114
Zachraňovat dítě popřípadě trestat či fotografovat?	115
Série zachycující proměny s časem	119
Kapitola 4 – Jak čas ubíhá: zachycení hlavních momentů ve vývoji dítěte	122
Těhotenství	124
V porodnici	125
Porod	125
První chvíle s mámou a tátou	126
První dny	126
První týdny	127
Cesta domů	127
Nové prostředí	127
Spánek	129
Kojení	130
Křik	131
Koupání	131
První rok	133
První úsměvy	133
Zvedání hlavy, pasení koní	133
Objevení rukou a hraček	135
Už umí sedět	136
První zuby	138
Pevná strava	139
Lezení	139
Stavění se u nábytku	140

První kroky	141
První střihání	142
Následující léta	145
Fyzické i jiné proměny	145
Rozvíjející se dovednosti	146
Důležité události v životě dětí	147
Kapitola 5 – Poslední kroky k dokonalosti	148
Stisknutím spouště fotografování nekončí – prezentace fotografií je neméně důležitá	150
Prezentace na papíře (zvětšeniny na zeď, alba, knihy, ...)	150
Prezentace v elektronické podobě (promítání, webové stránky, blogy, ...)	152
I velice jednoduché úpravy mohou mít obrovský vliv na výsledný vzhled fotografie	153
Výřez	154
Celková úprava jasu, kontrastu a barev	156
Lokální úpravy	158
Převod do ČB	158
Ukládejte RAW, je to váš digitální negativ	160
Nepodceňujte archivaci a zálohování	161

*Tuto knihu věnuji svým rodičům.
Než jsem si pořídila vlastní děti, nedokázala jsem si představit,
kolik toho pro mne udělali. Díky!
O to, že tíhnu k fotografování, se zasloužil můj táta.
Nikdy nezapomenu, jak dělal v koupelně fotky a vyráběl unikátní alba z rodinných dovolených,
ani první fotoaparát, který jsem dostala.
Všechno by se ale neobešlo bez máminy trpělivosti a tiché podpory.*

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych poděkovat všem, bez kterých by tato kniha nemohla vzniknout. V první řadě musím poděkovat paní redaktorce Haně Kostovičové za to, že mě oslovila s nabídkou napsat tuto knihu a pomáhala mi při jejím zpracování, a také Zdenku Bakšteinovi, který může za to, že jsem zmíněnou nabídku přijala, a který napsaný text četl a přispěl řadou rad i několika fotografiemi. Velké poděkování patří i všem ostatním, kdo do knihy ochotně přispěli snímky ze svých osobních archivů: Philippu Caillouxovi, Xavieru Cohenovi, Mirku Elsnerovi, Romanu Chládkovi, Aleně a Marianovi Chrastovým, Štěpánu Jůskovi, Pavlu Kopřivovi, Radku Krahulíkovi, Leoši Kučerovi, Kateřině Olexové a Pavlu Kutinovi, Standovi Navrátilovi, Lauriemu Neimanovi, Pavlu Polovi, Danu Quinnovi a Danymu Sukovi. S většinou z nich jsme se znali již dříve, ale s některými jsem se poznala jen díky této knize, Internetu a Miloši Vorlovi, kterému chci také touto cestou poděkovat. Největší dík ale patří mému muži Radkovi, který nejenže je sám autorem řady fotografií, ale mnoho dalších vzniklo pouze díky jeho vydatné asistenci. Ostatně nebýt jeho, tak bych ani neměla koho fotografovat. Děkuji mu za jeho trpělivost, kterou se mnou má. Bez jeho podpory bych se neobešla.

Pokud není uvedeno jinak, jsou autory všech fotografií Radka a Radek Tezaur.

Obrázek Ú.1 | Na výletě historickým vlakem

Fotografie má úžasnou moc. Dokáže zachytit prchavý okamžik, i po letech oživit vzpomínky na události dávno minulé a ukázat věci těm, kdo nemohli být na místě přítomni. Příchod nového človíčka na svět patří k těm nejkrásnějším důvodům, proč vzít do ruky fotoaparát. Než dítě vyroste a dospěje, prodělá úžasné změny a zažije spoustu věcí, které stojí za to na památku zdokumentovat. Knížka, kterou držíte v ruce, je určená především rodičům malých dětí, ale také všem ostatním, kdo chtějí prostřednictvím fotografií život dětí zachytit.

K tomu, abyste dokázali pořídit hezké fotografie dětí, které budou po léta dělat radost nejen vám, ale na které se rádi podívají i ostatní, nemusíte být profesionálním fotografem. Naopak. Oproti profesionálnímu fotografovi jste ve velké výhodě. S dětmi totiž trávíte mnohem více času a důvěrně je znáte. Většina ukázek fotografií v této knize je dílem fotografů amatérů, kteří fotografují pouze sami sobě pro radost. Lidí zrovna jako jste vy. Doufám, že vám tyto fotografie dodají odvahy a budou pro vás zdrojem inspirace.

Od roku 1826, kdy francouzský vynálezce Nicéphore Niépce pořídil pomocí osmihodinové expozice první stálou fotografii, uplynulo hodně vody. Fotografování již dávno není záležitostí jen hrstky profesionálů a nadšenců schopných zvládnout komplikované technické procesy a ochotných pracovat s vysoce hořlavými a toxickými materiály. Fotografovat dnes může opravdu každý. Fotoaparáty jsou široce dostupné a disponují funkcemi jako autofokus a automatické měření expozice, díky kterým dokáže přijatelně vypadající fotografii pořídit prakticky kdokoli. Stačí fotoaparát namířit a zmáčknout spoušť. O zbytek se postará automatika.

Obklopuje nás tolik fotografií jako nikdy předtím. To má své výhody, ale také nevýhody. Hrdý rodič s fotoaparátem v ruce, mající potřebu se se všemi podělit o každou drobnost ze života svého dítěte, se snáz než kdykoli dříve stane postrachem širokého okruhu svých známých, zahlcuje-li je desítkami a stovkami fotografií, které jak po technické stránce, tak ani jinak za moc nestojí, ostatním nic neříkají a zdají se být jedna jako druhá. Jedním z cílů této knihy je vám pomoci, abyste se takovým postrachem okolí nestali, aby se ostatní na vaše fotografie rádi podívali a abyste na ně mohli být právem hrdí.

Fotografovat je potřeba se naučit. Podobně jako to, že někdo má tužku a ví, jak se drží v ruce, ještě neznamená, že umí dobře kreslit, tak ne každý majitel fotoaparátu, který dovede zmáčknout spoušť, umí dobře fotografovat. Abyste dokázali svými fotografie-

mi zachytit to, co si přejete, tak abyste to na vzniklých snímcích viděli nejenom vy, ale i ostatní, abyste dokázali prostřednictvím fotografií vyjádřit pocity, nálady a emoce a aby vaše snímky zaujaly diváky jak svým obsahem, tak i po stránce estetické, k tomu je zapotřebí zvládnout jisté základy.

Nemusíte se ale bát, není to nic až tak složitého. O technických záležitostech týkajících se fotografování lze sice psát tlusté knihy, ale i jen pár zcela nezákladnějších znalostí vám pomůže

Obrázek Ú.2 | V létě na klouzačce

dosáhnout mnohem lepších výsledků, než jaké běžně produkuje většina ostatních lidí vlastních fotoaparátů.

Technika ale není všechno. Děti patří k nejkrásnějším, nicméně také k nejobtížnějším námětům ve fotografii. Přimět děti k tomu, aby ochotně spolupracovaly a dělaly to, co potřebujete, je umění. Mnohdy je důležitější, aby byl člověk dobrým psychologem než dobrým fotografem. Trpělivost a pevné nervy jsou sou-

částí povinné výbavy každého, kdo se na fotografování dětí chce zaměřit. Cílem této knihy proto je vás nejen seznámit s nezbytnými technickými základy, ale také vám poskytnout řadu praktických rad, které vám při fotografování dětí pomohou, a upozornit vás, na co je dobré si dát pozor.

Vraťme se teď ale na chvíli ještě ke schopnosti fotografie zachytit okamžik v čase. Je potřeba si uvědomit, že fotografie

Obrázek Ú.3 | Matěj, 29 měsíců

Obrázek Ú.4 | Podzimní portrét

dokáže zachytit pouze to, co se v daný moment před fotoaparátem opravdu fyzicky nachází. Malé děti se mění úžasně rychle. Během pouhých dvou až tří let se z malinkého bezmocného miminka vyvine několikanásobně větší človíček, který běhá, mluví, umí se sám najíst, rád hází míčem i ledasčím jiným, jezdí na trojkolce, během krátké chvíle dokáže hračky rozprostřít po celém bytě a má spoustu vlastních názorů.

Ani dítě staré pouhých několik měsíců už není to maličké miminko, které ještě ani hlavu samo neudrží. Podíváte-li se na fotografie slavné novozélandské fotografky Anne Geddes, tak velká část dětí na jejich snímcích je starší ne víc než šest týdnů. Zatímco ona si ale, když děťátko povyroste, jednoduše pozve do studia jiné, tak vy, když chcete vytvořit snímek podobného charakteru se svým vlastním dítětem a zachytit ho, když je ještě tím

Obrázek Ú.5 | Portrét s dudlíkem

malým bezmocným miminkem, tak na to máte právě zhruba jen oněch šest týdnů a dost.

Máme-li děti před sebou každý den, tak si to, jak rychle se mění, často ani vůbec neuvědomujeme. Ve shonu všedních dní je velmi snadné na to zapomenout. Čas ale plyne rychle a nedá se zastavit, ani vrátit. To, jak dnes věci vypadají a co se dnes děje, je nutno objektivem fotoaparátu zachytit právě dnes. Když si na to

neuděláte čas, tak zítra – či pozítří, popozítří, za týden, za měsíc, zkrátka až si čas konečně najdete – už může být pozdě.

A tak vezměte rychle fotoaparát do ruky, vyzbrojte se trochou teorie a praktických rad z této knihy, obrňte se trpělivostí a nenechte ty nejvzácnější okamžiky života vašich dětí navěky zmizet v minulosti.

Obrázek Ú.6 | Matěj, 7 měsíců

Obrázek Ú.7 | Něco je ve vzduchu. Foto: Philippe Cailloux.